

Geçmişten Günümüze Serbest Zaman Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi: Journal of Leisure Research Örneği

Bibliometric Analysis of Leisure from Past to Present: The Sample of Journal of Leisure Research

¹Tennur YERLİSU LAPA

¹Elif KÖSE

¹Akdeniz Üniversitesi

Yazışma Adresi
Corresponding Address:

Doç. Dr. Tennur Yerlisu Lapa

ORCID No: 0000-0002-8647-1473

Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri
Fakültesi

E-posta: tennur@akdeniz.edu.tr

Geliş Tarihi (Received): 05.09.2020
Kabul Tarihi (Accepted): 22.02.2021

ÖZ

Bu çalışmanın amacı serbest zaman alanında yayım yapan Journal of Leisure Research dergisinin 1970-2019 yılları arasında yayımladığı 1134 çalışmayı bibliyometrik açıdan incelemektir. Bibliyometrik çalışmalar araştırmacılara önemli eserler, alana yön veren araştırmacılar, çalışma trendleri ve alandaki boşluklar hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Bu bağlamda dergide yayımlanan makalelerin yılları, yayın sayıları ve yayın dillerine göre dağılımları, atıf analizleri, ülke iş birliktelikleri, ortak atıf ağları ve kavram-konu yönelimleri incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre ABD'nin ülke iş birlikteliklerinde kilit rol oynadığı, en fazla atıf patlamasına sahip olan ülkenin Kanada olduğu tespit edilmiştir. Alana yön veren en önemli çalışma ise Jackson ve diğ.'ne (1993) aittir. Journal of Leisure Research'te ön plana çıkan konu kümesinin "psikolojik yapı" olduğu, çalışmaların özet ve anahtar kelimeler kısmında en çok yer alan kelimenin ise "serbest zaman" olduğu belirlenmiştir. Yapılan çalışmanın alan yazındaki boşluklar hakkında önemli bilgiler sunacağı ve gelecekteki eğilimlerin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Serbest zaman, Bibliyometrik analiz, Sosyal ağ analizi

ABSTRACT

The study aims to bibliometrically analyse 1134 articles published on the Journal of Leisure Research between 1970 and 2019 in the field of recreation. Bibliometric studies inform researchers about significant works, pioneer researchers, research trends, and research gaps in the field. The articles were analysed according to publication year and language, number of issues, citation, country collaborations, co-citation networks, and concept-topic trends. The results indicated that the United States plays a key role in country collaborations, and Canada has the highest citation burst. The most influential source of reference belongs to Jackson *et al.* (1993), whereas the most prominent cluster on Journal of Leisure Research is "psychological structure". "Leisure" is the most frequently mentioned word in the abstract and keyword sections of the articles. The study intends to reveal important insight into research gaps in the literature and to contribute to the classification of future trends.

Keywords: Leisure, Bibliometrics analysis, Social network analysis.

GİRİŞ

19. yüzyılın ortalarında sanayi devriminin etkisi ile işçi sınıfının daha fazla serbest zamana sahip olması için çalışma saatlerinin sınırlandırıldığı görülmektedir (Cunningham, 2008).

19. yüzyılın sonları 20. yüzyılın başlarında ise rekreasyon hareketinin örgütlü hale geldiği, bu örgütlenme sürecine ise İngiltere ve ABD'nin önderlik ettiği görülmektedir (Tekin, 2009). Özellikle ABD'de rekreasyonun örgütlü hale gelmesinde Lyceum hareketinin önemli bir etkisi olduğu ifade edilmektedir. Lyceum hareketi, yetişkin bireylerin eğitilerek topluma daha yararlı bireyler haline gelmesini amaçlamaktadır. Bu amaç dahilinde açık alanlarda parklar kurulmuş ve bireyler açık alan rekreasyonuna yönlendirilerek serbest zamanlarını etkin bir şekilde kullanmaları için teşvik edilmiştir (McLean, 2015). ABD'de gelişen bu hareketin en büyük sebebi, endüstri devriminin yaratmış olduğu göç ve bu göçlere dayalı olarak toplumsal yapıda bozulmalar meydana gelmesidir. Bu durumun rekreasyonun bir devlet politikası olmasında önemli bir rol oynadığı (Lee ve diğ., 2001), açık alan rekreasyonunun temellerinin bu hareket ile atıldığı ve alanda yapılacak bilimsel çalışmaların önünü açtığı belirtilmektedir (Godbey ve diğ., 2005).

Rekreasyonun tarihsel sürecine bakıldığında Sanayi Devrimi'nin yarattığı problemler (şehirlerin kalabalıklaşması, suç oranlarının artması vb.) ile başa çıkabilmek için oyun alanlarının desteklenmesi ve genişletilmesi amacıyla 1906 yılında "Playground Association of America" kurulmuştur (Godbey ve diğ., 2005). Bu gelişme 1950 yılında "International Recreation Association" ve 1965 yılında "National Recreation and Park Association"ın kurulması ile artarak devam etmiştir (National Recreation and Park Association, 2019). 19.yy'ın başlarında serbest zaman alanında yapılan bilimsel çalışmaların disiplinler arası dergilerde yayımlanmaya başladığı ancak rekreasyon kavramının şu an ki ismi "Journal of Physical Education, Recreation & Dance" olan dergide ilk kez 1949 yılında "Journal of the American Association for Health, Physical Education, and Recreation" (1949-1954) adıyla geçtiği tespit edilmiştir (Journal of Physical Education, Recreation & Dance, 2019). 1970'li yıllar itibarı ile alana özgü yayın yapan dergilerin sayısında artış olduğu var olan dergilerin giderek daha spesifik alanlarda yayın yapmaya başladığı ve rekreasyon alanına yön veren önemli çalışmaları yayımladığı ifade edilebilir. Dergilerin etki faktörleri göz önüne alındığında "Leisure Sciences" (1.952) dergisinin alandaki en yüksek etki değerine sahip dergi olduğu, sırası ile bu dergiyi "Leisure Studies" (1.566) ve "Journal of Leisure Research (JLR)" (0.625) dergilerinin takip ettiği belirlenmiştir (WOS, 2020).

Dergilerde yer alan çalışmaları derinlemesine bu şekilde incelemenin, alanda çalışan akademisyenlere önemli ipuçları sunacağı ve serbest zaman alanının tarihsel sürecine ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda bibliyometrik çalışmalar ilgili alanın akademik temelleri, alandaki en üretken ülkelerin, üniversite ve araştırmacıların belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Köseoğlu ve diğ., 2016).

Bu bilgiler ışığında çalışmanın amacı; ilgili alan dergisinin yıllar içindeki gelişim ve yönelimini belirleyerek rekreasyon disiplinine olan katkılarının ortaya konulmasıdır. Bu katkılarını ortaya koymak amacıyla da iki temel araştırma sorusuna yanıt aranmaktadır. Bu araştırma soruları şu şekildedir: 1) Journal of Leisure Research'te 1970 yılından günümüze kadar yayımlanan çalışmaların yayın türleri, yıllara göre dağılımları, almış oldukları atıf sayıları, ülke-üniversite ve yazar iş birliktelikleri ve bunların üretkenlikleri nasıldır? 2) Bu çalışmaların ortak atıf yaptığı kaynak, konu ve kavram yönelimleri nelerdir?

Serbest Zaman Dergilerini İnceleyen Bibliyometrik Araştırmalar: Bibliyometri çalışmalarının sosyal bilimlerden, sağlık bilimlerine, psikolojiden, eğitime ve fen bilimlerinden turizme kadar birçok disiplinde örneklerine rastlamak mümkündür. Ancak spor bilimleri çatısı altında bibliyometrik analizlere ilişkin örneklerin sınırlı olduğu, yapılan bu sınırlı çalışmaların ise spor yönetimi (Santos ve García, 2011; Shilbury, 2011) fiziksel aktivite (Müller ve diğ., 2016) spor

psikolojisi vb. (Andrade ve diğ., 2013; Clancy ve diğ., 2017) alanlarında olduğu görülmektedir. Serbest zaman alanında yapılan çalışmalara ilişkin örnekler ise ağırlıklı olarak turizm rekreasyonuna aittir. Bu durum yapılan çalışmanın önemini ve özgünlüğünü arttırmaktadır. Çünkü yapılan çalışmanın tek bir analiz birimi üzerinde (JLR) gerçekleştirilmiş olmasına rağmen serbest zaman literatürüne ilişkin önemli ipuçları sunduğu düşünülmektedir. Yapılan bu bibliyometrik analiz ile serbest zaman literatürünün tarihsel sürecine ilişkin bilgilerin ortaya konması, ağıdaki önemli aktörler ve bu aktörler arasındaki iş birlikteliklerinin belirlenmesi, en fazla çalışılan konu kümelerinin ortaya konması ve güncel yaklaşımların belirlenmesi amaçlanmaktadır

YÖNTEM

Çalışma, Web of Science Core Collection veri tabanında “Publication Name (Çalışma adı)” üzerinden taranmıştır ve bu tarama sonucunda toplam 1714 yayına ulaşılmıştır (Tablo 1). Yapılan araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Araştırma örnekleminin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği tercih edilmiştir. Araştırmacıların ölçüt olarak benimsediği unsur 1970 yılından günümüze kadar JLR’te yapılan makaleleri içermektedir. Bu nedenle dışlama kriteri olarak JLR’te yayımlanan diğer yayım türleri araştırmaya dahil edilmemiş sadece kitap, not, editöre mektup, yayınlanmış bildiri, derleme, biyografi makaleleri, düzeltme ve tartışma taramalara dahil edilmiş ve bu taramalar 2019 yılı Nisan ayına kadar yapılmıştır. Sonuç olarak analiz 1134 makale ile tamamlanmış ve tam sayıya ulaşılmıştır.

Tablo 1

Yayımların türlere göre dağılımı

Yayın Türü	Frekans (n)	Yüzde (%)
Makale	1134	66.1
Kitap	345	20.1
Not	78	4.5
Editöre Mektup	58	3.3
Yayınlanmış Bildiri	29	1.6
Mektup	28	1.6
Derleme	25	1.4
Biyografi Makaleleri	11	0.5
Düzeltilme	5	0.2
Tartışma	1	0.0
Toplam	1714	100

Journal of Leisure Research: Taylor & Francis/Routledge Group tarafından yayımlanan “Journal of Leisure Research”, (JLR) 1969 yılında yayın hayatına başlamıştır ve National Recreation and Park Association’ın resmi dergisidir. Dergi, dünyanın dört bir yanından gelen orijinal makaleleri, kavramsal sayfaları, editöre verilen yanıtları, araştırma notlarını, değerlendirmeleri ve meta- analiz çalışmalarını büyük bir titizlik ile yayınlamayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte JLR bireyleri, grupları ve toplumları ele alan, parklar, rekreasyon, eğlence, spor ve turizm sektörlerinde sağlık ve refahı etkileyen faktörleri toplumsal düzeyde inceleyen yenilikçi ve disiplinler arası araştırmalar yayımlayan uluslararası bilimsel bir dergidir. JLR, sosyal, psikolojik, kültürel, politik ve çevresel bağlamlarda serbest zamanın çeşitli (örneğin, olumlu, olumsuz) yönlerine teorik ve metodolojik anlayışlar sunmakta, farklı disiplinlerde yapılan araştırmaları yayımlamaktadır.

JLR yılda ortalama beş basılı sayı yayımlamaktadır. JLR Social Science Citations Index tarafından indekslenmektedir. Thomson Reuters Web of Science tarafından yayımlanan 2018 yılı Journal Citation Reports verilerine göre, dergi “Hospitality, Leisure, Sport & Tourism” araştırma alanında yer alan 52 dergi arasında 43. sırada, 148 sosyoloji dergisi

arasında ise 90. sırada yer almaktadır. Dergilerin araştırma alanı kategorilerindeki etki faktörü değerleri, Q1-Q2-Q3-Q4 olmak üzere dört çeyreğe bölünmektedir. JLR bu dört çeyreğe göre bölüdüğü sıralama incelendiğinde Q3 çeyreğinde bulunmaktadır. Derginin etki faktörü 0.625'dir (Journal of Leisure Research, 2020). Etki faktörü, bir dergide, önceki iki yılda yayımlanan makalelere o yıl içerisinde yapılan atıf sayısının, o derginin önceki iki yılda yayımladığı makale sayısına bölünmesiyle hesaplanan bir bibliyometrik göstergedir (Garfield, 1972). Derginin 2018 yılı Eigenfactor Score' u incelendiğinde ise bu skorun 0.00070 olduğu tespit edilmiştir. Article Influence Score' u ise 0.436'dir (InCites Journal Citation Reports, 2018). Eigenfactor Score ve Article Influence Score beş yıllık süre boyunca alınan atıflara dayanarak hesaplanır. Eigenfactor Score, bilimsel topluluğa karşı derginin toplam önemini ölçer. Article Influence Score ise, bir dergideki makalelerin, makale başına ortalama etkisini ölçer ve makalelerinin her birinin yayınlandıktan sonraki ilk beş yıl içindeki ortalama etkisini gösterir (Eigenfactor, 2019).

Bibliyometrik analiz: Bibliyometrik analiz herhangi bir dergi, kitap ya da makale gibi yazılı kaynaklardan elde edilen verileri, atıflar, yazar isimleri, anahtar kelimeler, çalışmalarda kullanılan yöntemler ve istatistiksel teknikler bağlamında incelemektedir (McBurney ve Novak, 2012). Bununla birlikte ülke, üniversite ve yazar performansını değerlendiren; ilgili disiplinin yapı ve dinamiklerine ilişkin verileri haritalandırma süreci ile görselleştiren bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Cobo ve diğ., 2011).

Bibliyometrik analiz, ilgili alanda meydana gelen bilgi birikimi ve gelişimi belirli zaman aralıkları dahilinde istatistiki yöntemlerle analiz ederek yorumlanması ve özetlenmesine imkân tanıyan bir yöntem olarak da ifade edilmektedir (Zhang ve diğ., 2016). Araştırmacılar bibliyometrik analiz sayesinde bilgiye daha hızlı ve doğru bir şekilde ulaşabilmekte, analiz yapılan alandaki bilimsel çalışmaların niteliğini ve alana sağladığı katkıyı belirleyebilmektedir. Bununla birlikte belirli bir disiplinde çalışan araştırmacıların ilgi duyduğu alanları, çalışma metodolojileri ve çalışma alanlarına ilişkin ipuçlarıyla birlikte gelecek eğilimleri hakkında da yol gösterici bilgiler sunabilmektedir. Bu bilgiler sayesinde araştırmacılar, ilgili alandaki boşlukları görebilmekte ve potansiyel çalışma alanlarının neler olabileceğine ilişkin ipuçları edinebilmektedir (Strandberg ve diğ., 2016). Ayrıca bibliyometrik analiz ile elde edilen veriler, ülkelerin, üniversitelerin, dergilerin hangi disiplinlere yoğunlaştığını göstermekte ve belli başlı nitelikleri açısından karşılaştırılabilmektedir (Chuang ve diğ., 2007). Başka bir ifade ile bibliyometrik analiz, geleneksel olarak yapılan sistematik inceleme çalışmaları için tamamlayıcı bir yöntem olarak kullanılmakta, araştırmacıya ilgili alan performansları ve trendlerini değerlendirebilmesi için objektif bilgiler sunmaktadır (Jiang ve diğ., 2017).

Araştırmacılar bibliyometrik analiz ile herhangi bir yayını analiz edebilmelerine rağmen bibliyometrik analizin uygulandığı çalışmaların genellikle akademik dergiler üzerinde yapıldığı görülmektedir (Hall, 2011). Çünkü bibliyometrik analizin dergiler üzerinde yürütülmesinin önemli amaçları vardır. Bunlar: Dergilerin tüm yayın kanalları içinde daha tarafsız ve daha güncel bilgiler sunuyor olmasıdır (Law ve diğ., 2012). Cheng ve diğerleri (2011) ise akademik dergileri, ilgili alanın vitrini olarak görmektedirler. Xiao ve Smith (2006)' e göre bibliyometrik analizler araştırmanın kolay bir şekilde yapılabilmesi için araştırmacıya bir konu dizini sağlamak ve bu endeksler aracılığı ile ilgili alanın gelişimi mercek altına alınabilmektedir.

Çalışma, Thomson Reuters Web of Science veri tabanı içinde "Leisure" alanında indekslenen "Journal of Leisure Research" dergisi ile yürütülmüştür. Alan dergileri içerisinde "JLR" dergisinin tercih edilmesindeki en önemli gerekçe ise Web of Science Core Collection: Citation Indexes'te taranan ve yayın hayatına en erken başlayan dergi olmasıdır. Bu durum çalışmanın daha uzun bir araştırma biriminde yapılmasına, serbest zaman literatüründe gerçekleşen yıllar içindeki değişimi ve trendlerin daha net olarak belirlenmesine olanak sağladığı için önemlidir.

Verilerin Analizi: Belirli bir disipline ait bilimsel yönelimleri ortaya çıkartmak ve onları görselleştirmek amacı ile kullanılan bir yazılım olmasından dolayı bu çalışmada bibliyometrik analiz yapmak için Citespace II yazılımı kullanılmıştır. Bibliyometri çalışmalarında kullanılan kavramlar ve istatistik değerlerden biri olan ağ yoğunluğu, haritada yer alan yazar, enstitü, anahtar kelimeler vb. arasındaki ilişki yoğunluğu ve işbirliğini ifade etmektedir (Chen, 2017). Haritada yer alan aktörler arası çizgilerin kalınlığı, ağ yoğunluğuna ilişkin ipucu sunmaktadır. Bu analizde yer alan “Q Modularity” (modülerlik) değeri ise, 0 ile 1 değerleri arasında değişmekte olup kümeler arası ilişkiler ve bağlantılar hakkında bilgi vermektedir (Cheng ve diğ., 2010). Q modularity değeri bir ağın bağımsız bloklara bölünüp bölünmediğini ifade etmekte bu değer 0.6 ve üzeri olması ise anlamlı net sınırları olan kümelere bölünmenin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Newman, 2004).

Bu değer 1'e yakın olması kümelenebilir ve kümeler arasındaki ilişkinin yoğun olduğunu göstermektedir. Son olarak analizde kullanılan bir “Mean Silhouette” değeri -1 ile +1 arasında değişmekte olup 1'e yakın değerlerin ağda yer alan aktörlerin birbiriyle tutarlı ve benzer olduğuna ilişkin bilgi vermekte (Li ve diğ., 2017) ve araştırmada optimal küme sayısını belirlemek için kullanılmaktadır. Bu değer 0.7 üzerinde olması ağda güçlü bir kümelenebilir olduğunu göstermektedir (Simovici, 2007).

BULGULAR

Araştırma bulguları dahilinde öncelikli olarak JLR’te yayımlanan makalelerin dağılımları ele alınmaktadır. Araştırmacılar, serbest zaman alanındaki gelişimi görebilmek amacıyla çalışmaların 10 yıllık periyodlara göre dağılımlarını incelemişlerdir. Ancak son periyod 2019 yılı mayıs ayı dahil 9 yıl 4 aylık bir süreyi kapsamaktadır. Araştırılma bulgularının değerlendirilmesinde son periyodun süresi göz önünde bulundurulması gereken bir husustur.

Tablo 2.

Makalelerin 10 yıllık periyodlara göre dağılımları

Periyod	Frekans (n)	Yüzde (%)
1970- 1979	239	21.0
1980- 1989	255	22.4
1990- 1999	238	20.9
2000- 2009	293	25.8
2010-	109	9.6
Toplam	1134	100

Tablo 2 incelendiğinde, JLR’te yayımlanan makale sayısının 1970 yılından bu yana sistemli bir şekilde arttığı görülmektedir. 10 yıllık periyotlarda yayımlanan makale sayıları değerlendirildiğinde en fazla makalenin 2000-2009 yılları arasında yayımlandığı gözlemlenmektedir. 1990-1999 periyodu dışında çalışmaların düzenli olarak arttığı ifade edilebilir. Son periyodun tamamlanması için 1.5 yıldan daha fazla süre olduğu göz önüne alındığında düzenli artışın devam edeceği düşünülmektedir. Bu bulgular serbest zaman alanında yapılan çalışmaların gün geçtikçe arttığı ve serbest zaman alanının gelişmekte olan bir alan olduğunu ortaya koymaktadır.

Atıf Analizi: JLR’te 1970 yılından günümüze kadar yayımlanan 1134 makaleye Web of Science veri tabanında taranan çalışmalar tarafından toplamda 30.038 kez atıfta bulunulmuştur. Bununla birlikte veriler incelendiğinde JLR’e yapılan atıfların 1970 yılından günümüze kadar düzenli olarak arttığı ifade edilebilir. En fazla atıf yapıldığı yıl ise 2018 yılıdır. 2018 yılında dergiye yapılan 2064 atıf, toplamda yapılan atıf oranının %6.8’ini temsil etmektedir.

Yazar İş birliktelikleri ve üretkenlikleri:**Tablo 3**

Yazar iş birliktelikleri ve üretkenlikleri

Ortak yazarlık	İş birliktelikler		Yayın Sayısı	Üretkenlikler	
	Frekans (n)	Yüzde (%)		Frekans (n)	Yüzde (%)
1	376	33.15	1	1109	75.23
2	396	34.92	2	178	12.07
3	222	19.57	3	78	5.29
4	102	8.99	4	29	1.96
5	27	2.38	5-10	66	4.47
6	8	.70	11-15	11	0.74
7	3	.26	16-20	3	0.20
Toplam	1134	100	Toplam	1474	100

JLR dergisinde yayım yapan yazarların iş birliktelikleri ve üretkenliklerinin değerlendirildiği Tablo 3’de; sol sütun yazar iş birlikteliklerini, sağ sütun ise yazarların dergiye kaç çalışma ile katkı sağlandığını ifade etmektedir. Buna göre sol sütundaki yazar iş birliktelikleri incelendiğinde; tek yazarlı 376 çalışmanın olduğu tespit edilmiştir (%33.15). Dergide yayımlanan makaleler en çok iki yazarlı araştırmacılardan oluşmaktadır (%34.92). Daha sonra bu sırayı 3 yazarlı (%19.57) ve dört yazarlı çalışmalar takip etmektedir (%8.99). Yazar sayısının dörtten fazla olduğu çalışmalar ise tüm çalışmalar içerisinde %3.34’lük bir orana sahiptir. Yazar üretkenliğinin değerlendirildiği sağdaki sütun da ise; 1 çalışma ile dergiye katkı sağlayan toplam 1109 yazar bulunduğu (%75.23), bu oranı ise 2 çalışma ile dergiye katkı sağlayan yazarların takip ettiği görülmektedir (%12.07). Bununla birlikte dergiye katkı yapan yazar sayının giderek azaldığı; üç çalışma ile dergiye katkı yapan 78 yazar olduğu (%5.29), dört çalışma ile katkı yapan 29 yazar olduğu tespit edilmiştir (%1.96). En az oran ise dergiye 16-20 arasında yayım ile katkı yapan yazar sayısıdır (%0.20). Bir başka deyişle dergiye on altıdan daha fazla çalışma ile katkı sağlayan üç yazar olduğu görülmektedir. Bu üç yazardan en fazla katkı sağlayan araştırmacının Henderson olduğu (n=20), ikinci sırada Crompton’ın (n=19) ve üçüncü sırada ise Zabriskie’nin (n=16) yer aldığı tespit edilmiştir. Bu tabloya ilişkin yapılacak bir başka yorum ise şudur: Araştırma bulguları incelendiğinde JLR’te toplam 2445 yazar ismi görülmektedir. Ancak bu yazarların birden fazla çalışma ile dergiye katkı sağladıkları bu nedenle dergide yer alan yazar sayısının aslında 1474 kişi olduğu tespit edilmiştir. Bir başka deyişle JLR’e 1970 yılından günümüze kadar toplam 1474 yazar çalışmaları ile katkı sağlamıştır.

Tablo 4

Yayın sayısına göre atıf sayıları

Atıf aralığı	Yayın sayıları	Yüzde (%)
400-481	1	0.08
300-399	1	0.08
200-299	6	0.52
100-199	33	2.91
50-99	123	10.84
40-49	82	7.23
30-39	77	6.79
20-29	138	12.16
10-19	240	21.16
1-9	371	32.71
Hiç	62	5.46
Toplam	1134	100

Tablo 4’de çalışmaların 1970 yılından günümüze kadar almış oldukları toplam atıf sayıları verilmiştir. Buna göre 300 üzerinde atıf alan iki çalışma olduğu (%.16) tespit edilmiştir. Bu çalışmalar içinde en fazla atıf alan (481) çalışma 1992

yılında Ajzen ve Driver tarafından yapılan “Application of the theory of planned behavior to leisure choice” adlı çalışmadır. Bu çalışmayı takip eden ve 398 atıf ile en fazla atıf alan ikinci çalışmanın Bryan (1977)’a ait olduğu (Leisure value-systems and recreational specialization-case of trout fishermen) görülmektedir. Bu iki çalışmanın alanda önemli bir yere sahip olduğu ifade edilebilir. Sayısı çok fazla olmamakla birlikte 200-299 arası atıf alan altı çalışma olduğu, 100-199 arası atıf alan ise otuz üç çalışma olduğu saptanmıştır. 100 ve altı atıf alan çalışmaların daha fazla olduğu, özellikle 0-9 arası atıf alan çalışmaların en fazla yüzdeye sahip olduğu (%32.71) ikinci en yüksek yüzdeye sahip olan atıf aralığının ise 10-19 arası atıf alan çalışmalar olduğu görülmektedir (%21.16). Bu tablodaki önemli bulgulardan bir diğeri ise; JLR’te yer alan toplamda 62 çalışma henüz hiç atıf almamıştır. Atıf almamış çalışmalar açısından değerlendirildiğinde ise; 1970-1980 yılları arasında yayımlanmış olmasına rağmen günümüze kadar hiç atıf almayan on yedi çalışma olduğudur. Hiç atıf almamış çalışmaların yayım yılları incelendiğinde ise 1981-1990 yılları arasında atıf almamış beş; 1991-2000 yılları arasında altı; 2010-2015 yılları arasında bir; 2011-2015 üç; 2015 yılından günümüze kadar ise otuz çalışma olduğu saptanmıştır. Buna göre atıf almayan çalışmaların ağırlıklı olarak son yıllarda yapılan çalışmalardan oluştuğu ifade edilebilir.

Üniversite ve Ülke İş Birliklilikleri: Ağda yer alan düğümler aktörleri, bağlantılar ise aktörler arasındaki ilişkileri temsil etmektedir. Örneğin Şekil 1 incelendiğinde; sol tarafta yer alan şeklin Amerika, İngiltere, Kanada başta olmak üzere ağdaki en önemli aktörleri, renkli çizgiler ise tüm bu aktörler arasındaki iş birlikliliklerini göstermektedir. Benzer şekilde sağ tarafta yer alan şekilde ise Brigham Young ve Georgia üniversitelerinin vb. ağda yer alan önemli üniversiteler ve bu üniversiteler arasındaki iş birlikliliklerini göstermektedir. Aktörler arasındaki ilişkileri ortaya koyan renklendirmeler yukarıdaki zaman çizelgesine uygun olarak iş birlikliliklerinin gerçekleştirildiği yıllar hakkında ipucu sunarken bu renklendirmelerin kalınlığı iş birlikliliklerinin yoğunluğu hakkında ipuçları sunmaktadır. Düğümlerin etrafındaki çemberlerin kalınlığı ve boyutu ise düğümlerin ağdaki merkeziliklerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Buna göre ülke ve üniversite iş birliklilikleri incelenirken, aynı üniversite ya da ülkeye mensup birden fazla yazarın yer aldığı çalışmalarda üniversite ve ülkeler bir defa sayılmıştır. Dergiye en çok katkı sağlayan ilk on ülke ve üniversite Tablo 5’de gösterilmiştir. Ülke ve üniversite üretkenlikleri incelendiğinde ise; ülke bazında üretkenliği en yüksek ülkenin Amerika (n=703) olduğu; üniversite bazında incelendiğinde ise üretkenliği en yüksek üniversitenin Illinois Üniversitesi (n=72) olduğu tespit edilmiştir. Bir başka ifade ile JLR’te yayımlanan 1134 makalenin 703’üne Amerika’ya bağlı yazarlar tarafından katkı sağlandığı ve bu katkının en fazla katkı sağlayan ikinci ülkeden yaklaşık beş kat fazla olduğu görülmektedir. Bu durum dergiye en fazla katkı sağlayan ülkeler arasında Amerika’nın belirleyici bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Üniversite bazında değerlendirildiğinde ise Illinois Üniversitesine bağlı yazarların 72 çalışma ile dergiye katkı sağladığı saptanmıştır. Ülkeler ile karşılaştırıldığında üniversiteler arasındaki katkıların birbirine daha yakın olduğu gözlemlenmektedir.

Ülke ve üniversite iş birliklilikleri ağ değerleri ise şu şekildedir. Ülkeler arası iş birlikliliklerine ilişkin analiz sonucu; ağın 12 düğüm, 11 bağlantıdan oluştuğunu göstermekte bununla birlikte mevcut ağın 3 kümeye ayrıldığı ve ağ yoğunluğunun 0.16 olduğunu ortaya koymaktadır. Ağa ilişkin modularity değeri $Q=0.41$; mean silhouette değerinin ise 0.83 olduğu görülmektedir. Üniversiteler arasındaki iş birliklilikleri değerlendirildiğinde ise; ağ 65 düğüm ve 62 bağlantıdan oluşmaktadır. Bununla birlikte ağ 32 kümeye ayrılmakta, ağ yoğunluğunun ise 0.02 olduğu görülmektedir. Üniversite iş birlikliliklerine ilişkin ağın modularity değerinin $Q=0.55$; mean silhouette değerinin ise 0.17 olduğu tespit edilmiştir.

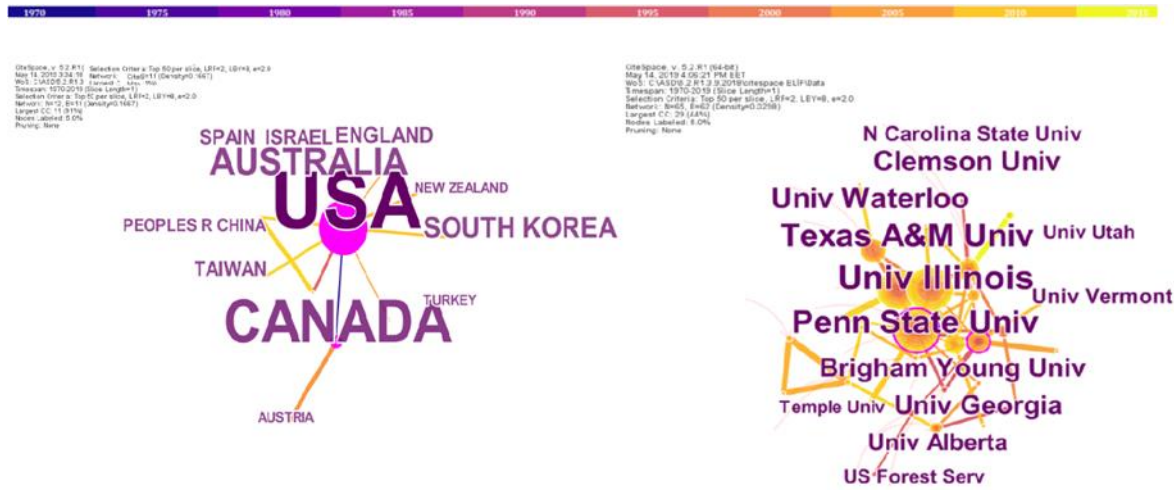
Tablo 5

Ülke ve üniversite iş birliktelikleri

Ülkeler	Frekans (n)	Üniversiteler	Frekans(n)
Amerika	703	Illinois Üni.	72
Kanada	125	Texas A&M Üni.	50
Avustralya	20	Penn State Üni.	43
Güney Kore	8	Waterloo Üni.	26
İngiltere	5	Clemson Üni.	23
Tayvan	4	Brigham Young Üni.	21
İsrail	4	Georgia Üni.	20
İspanya	4	Alberta Üni.	13

Şekil 1

Üniversite ve ülke iş birliktelik ağı

Ülke ve üniversitelerin atıf patlama değerleri ise Tablo 6’da verilmektedir. Ülkelerin ve üniversitelerin atıf patlama frekansları incelendiğinde en yüksek atıf patlama frekansına sahip ülkenin Kanada olduğu (7.10); üniversite bazında incelendiğinde ise en yüksek atıf patlama frekansına sahip üniversitenin Illinois üniversitesi olduğu belirlenmiştir (13.37). Ülkeler ve üniversitelere ilişkin atıf patlama değerleri detaylı olarak Tablo 6’da sunulmaktadır.

Tablo 6

Ülkelerin ve üniversitelerin atıf patlamaları

Ülkeler	Patlama	Başlangıç	Bitiş	1970 - 2019
Kanada	7.1024	2004	2010	=====
Avustralya	6.3718	2010	2017	=====
Güney Kore	4.4049	2013	2017	=====
Kurumlar				
Illinois Üni.	13.3724	1970	1995	=====
Us Forest Serv	8.0392	1983	1996	=====
Univ. Waterloo	6.452	2004	2010	=====

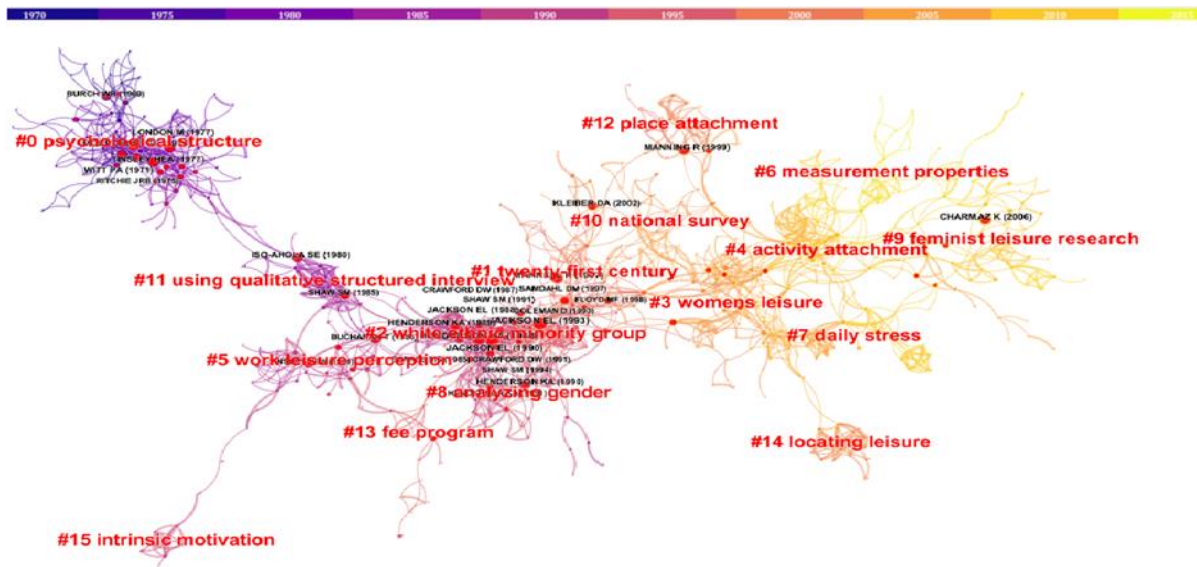
Tablo 6’ya ilişkin yapılacak bir başka yorum ise şudur: En yüksek atıf patlama frekansına sahip ülke olan Kanada’nın 2004-2010 yılları arasında bu değeri elde ettiği, buna karşın daha düşük atıf patlama frekansına sahip olsa da Avustralya ve Güney Kore’nin 2017 yılına kadar yüksek atıf almaya devam ettiği görülmektedir. Üniversiteler açısından da benzer

bir durum söz konusudur. Buna göre en yüksek atıf patlama frekansına sahip üniversiteye bağlı yazarlar, bu patlama değerini 1970-1995 yılları arasında elde etmiştir. 25 yıl boyunca yüksek atıf alan yazarlara sahip bu üniversiteye ilişkin yapılacak bir diğer yorum alana yüksek katkı sağladığıdır. Ancak aynı üniversite günümüzde yüksek atıf alan çalışmalar yayımlamamaktadırlar.

Ortak atıf ağ analizi: Dergide yayımlanan çalışmalar tarafından toplamda 29.653 kaynağa atıf yapılmıştır. Tablo 7’de en fazla atıf alan ilk beş kaynak gösterilmiştir. Buna göre, dergide yayımlanan çalışmalar tarafından en çok atıfta bulunan kaynaklar: Jackson ve diğerlerine (1993) ait serbest zaman engelleri ile baş etme stratejilerine ilişkin çalışma (n=17) ve Henderson ve diğerlerinin (1988) yapmış olduğu serbest zaman engellerini cinsiyet bağlamında ele aldıkları çalışmalarıdır (n=17). Diğer çalışmalara ilişkin bilgiler detaylı olarak Tablo 7’de yer almaktadır. Dergide yayımlanan çalışmalar tarafından en fazla atıf yapılan kaynaklara ilişkin kümelenmeler incelendiğinde ise; Jackson’ının 1990 yılında yaptığı çalışma, Jackson ve diğerlerinin (1993) yapmış olduğu çalışma ile Henderson ve diğerlerinin (1988) yapmış olduğu çalışmaların “white ethnic minority group (beyaz etnik azınlık grubu)” isimli kümede yer aldığı; Charmaz (2006)’ın yaptığı çalışmanın “feminist leisure research (feminist çalışmalar)” isimli kümede yer aldığı son olarak McKechnie (1974)’nin yapmış olduğu çalışmanın ise “psychological structure (psikolojik yapı)” isimli kümede yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca frekans değerleri 10 ve üzeri olan diğer çalışmaların yer aldığı kümelerle ilişkin detaylı bilgi ise Şekil 2’de verilmektedir.

Şekil 2

Ortak atıf ağ analizi

Ortak atıf ağına ilişkin analiz sonucu incelendiğinde ise; ağın 808 düğüm, 2124 bağlantıdan oluştuğu görülmektedir. Ayrıca ağın 115 kümeye ayrıldığı ve ağ yoğunluğunun 0.00 olduğunu tespit edilmiştir. Bu durum aktörler arası iş birlikleri ve ilişki yoğunluğunun neredeyse hiç olmadığını göstermektedir. Ağa ilişkin modularity değeri $Q=0.84$ ’dir. Bu durum elde edilen kümeler içindeki ilişkilerin birbirine yakın olabileceği ve iyi yapılandırılmış bir ağ göstergesi olarak kabul edilebilir. Mean silhouette değeri ise 0.37 olup, elde edilen değerlere bağlı olarak ağda güçlü bir kümelenme olmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 7

Atıf kaynaklarının frekans değerleri

Kaynaklar	Frekans(n)	Yıl	Küme#
Jackson EL., Crawford DW, Godbey G. (1993). Negotiation of leisure constraints.	17	1993	2
Henderson KA, Stalnaker D, Taylor, G. (1988). The relationship between barriers to recreation and gender-role personality-traits for women.	17	1988	2
Jackson EL. (1990). Variations in the desire to begin a leisure activity: Evidence of antecedent constraints.	16	1990	2
Charmaz K. (2006). Constructing grounded theory.	15	1974	9
McKechnie GE. (1974). The psychological structure of leisure: Past behavior.	15	1999	0

Dergide yayımlanan çalışmalar tarafından atıfta bulunulan kaynaklar konu kümelenmeleri bağlamında ele alındığında toplamda 16 kümenin elde edildiği tespit edilmiştir. Bu kümeler içerisinde en yüksek boyuta sahip 6 küme tablo 8’de gösterilmiştir. Atıf yapılan kaynaklarda elde edilen konu başlıkları ve kümeleri, dergideki çalışmaların nasıl şekillendiğini ve konu eğilimlerini yansıtmaktadır.

Tablo 8

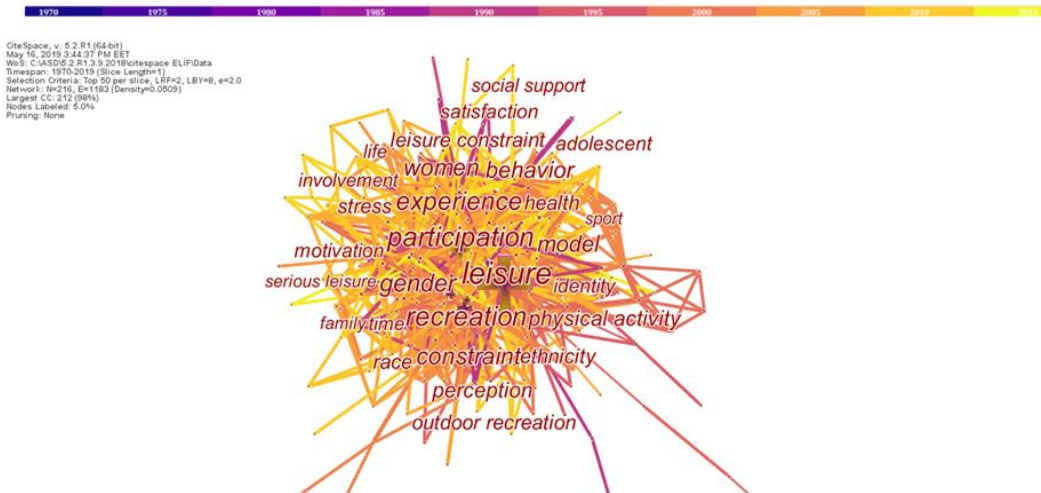
Atıf kaynaklarına göre oluşan konu kümelenmeleri

Küme	Boyut	Mean Silhouette	Etiket (TFIDF)	Etiket (LLR) p-değeri	Ortalama Atıf Yılı
0	102	0.958	leisure	psychological structure (1500.79, 1.0E-4)	1974
1	62	0.834	leisure	twenty-first century (698.29, 1.0E-4)	1997
2	60	0.852	leisure	white ethnic minority group (899.54, 1.0E-4)	1990
3	51	0.891	participation	womens leisure (729.54, 1.0E-4)	2003
4	49	0.899	leisure	activity attachment (1278.64, 1.0E-4)	2006
5	41	0.892	leisure behavior	work leisure perception (713.69, 1.0E-4)	1986

Tablo 8’de en çok araştırılan konu başlıkları görülmektedir. Buna göre en çok araştırılan konu başlıklarının “psychological structure (psikolojik yapı)” (n=102), “twenty-first century (yirmibirinci yüzyıl)” (n=62) ve “white ethnic minority group (beyaz etnik azınlık grubu)” (n=60) olduğu saptanmıştır.

Kelime Analizi:**Şekil 3.**

Ortak kelime ağ analizi

Yapılan çalışmada son olarak kelime analizine yer verilmiş ve JLR’te yayımlanan çalışmaların hem özet kısmı hem de anahtar kelime kısmında en çok yer alan kelimeler saptanmaya çalışılmıştır. Sıklıkla tekrar edilen kelimelerin alanda çalışılan konuların yıllara göre değişimi hakkında ipucu sunacağı düşünülmekle birlikte günümüz yönelimleri hakkında da araştırmacılara bilgi vereceği düşünülmektedir.

Ortak kelime analizine ilişkin sonuçlar ise şu şekildedir: Ağ 216 düğüm, 1183 bağlantıdan oluşmakta ve 11 kümeye ayrılmaktadır. Ağ yoğunluğunun 0.05 olduğu, ağa ilişkin modularity değerinin $Q=0.34$; mean silhouette değerinin ise 0.38 olduğu görülmektedir. Bu durum ağda güçlü ve net sınırları olan bir kümelenme olmadığına işaret etmektedir. Kelime analizine ilişkin bir başka veri ise en sık kullanılan 10 kelimeye ilişkin bilgilerdir (Tablo 9).

Tablo 9

Ortak kelime frekansları ve merkezilik dereceleri

Kelimeler	Frekans	Kelimeler	Merkezilik
Leisure	182	Leisure	0.37
Participation	101	Recreation	0.15
Recreation	95	Model	0.14
Experience	80	Behavior	0.12
Gender	66	Participation	0.12
Constraint	58	Experience	0.12
Women	50	Outdoor recreation	0.10
Model	48	Life	0.09
Behavior	46	Women	0.08
Perception	40	Physical activity	0.07

Tablo 9’ da JLR dergisinde yer alan çalışmaların özet ve anahtar kelimeler kısmında en çok yer alan 10 kelime incelendiğinde; leisure (n=182), participation (n=101) ve recreation (n=95) kelimelerinin en yüksek frekansa sahip olduğu görülmektedir. Ağda en merkezi konumdaki kelimeler ise sırasıyla; leisure (0.37), recreation (0.15) ve model (0.14) kelimeleridir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

JLR’te 1970 yılından günümüze kadar 1134 adet makale yayımlandığı ve yayımlanan makale sayısının her on yıllık periyotta sistemli olarak artış gösterdiği tespit edilmiştir. Ancak son periyodun tamamlanması için 1.5 yıldan daha fazla süre olduğu göz önüne alındığında düzenli artışın devam edeceği düşünülmektedir. Bu bulgular rekreasyon alanında yapılan çalışmaların gün geçtikçe arttığı ve rekreasyonun gelişmekte olan bir alan olduğunu ortaya koymaktadır.

Çalışmaların yazar iş birliktelikleri incelendiğinde rekreasyon alanında yayımlanan makalelerin ağırlıklı olarak tek, iki ve üç yazarlı çalışmalardan oluştuğu ifade edilebilir. Bir başka ifade ile serbest zaman alanında yapılan çalışmaların nadiren çok yazarlı çalışmalardan oluştuğu görülmektedir. Yapılan analiz sonucu göze çarpan bir başka husus ise yazar üretkenliğidir. Yazar üretkenliği açısından bakıldığında ise JLR’e yayım yapan araştırmacıların büyük çoğunluğu tek çalışma ile dergiye katkı sağlamıştır (%75.3). Dergiye birden fazla çalışma ile katkı sağlayan yazarlar da bulunmaktadır. Buna göre 11-15 çalışma ile dergiye katkı sağlayan yazar oranı %0.74 iken 16-20 arasında makale ile katkısı sağlayan araştırmacı oranının (%0.20) olduğu tespit edilmiştir. Dergiye 15 üzeri makale ile katkı sağlayan araştırmacıların sırası ile Henderson (n=20), Crompton (n=19) ve Zabriskie (n=16) olduğu, bu yazarların alan yazına önemli katkılar sunduğu ve bu dergi için en üretken yazarlar olduğu ifade edilebilir.

Çalışmalar aldıkları atıf sayıları bakımından değerlendirildiğinde ise bazı yıllar atıf sayılarında düşme olmasına karşın 1970 yılından 2018 yılına kadar atıf sayılarında düzenli bir artış olduğu tespit edilmiştir. Çalışma 1970-2018 yılları arasında yayımlanan makaleleri kapsamaktadır. Dergide yayımlanmış çalışmalar aldıkları atıf sayılarına göre değerlendirildiğinde ise 62 çalışmanın henüz atıf almadığı tespit edilmiştir (%5.46). Atıf almayan çalışmalar kendi içinde değerlendirildiğinde ise 1970-1979 yılları arasında yayım yapmış olmasına rağmen hiç atıf almayan çalışmaların %27.4 oranında olduğu ancak büyük çoğunluğun son 10 yıllık periyotta yayımlanmış çalışmalardan oluştuğu saptanmıştır (%53.2). Son yıllarda yayımlanmış çalışmaların bu bağlamda henüz atıf almaması anlaşılır görülmektedir. Yapılan çalışma sonuçlarından çıkarılan bir başka sonuç ise; atıf sayısı fazla olan makale sayısının azlığıdır. 200 ve üzeri atıf alan makale sayısının toplam makaleler içinde %1'in altında olduğu görülmektedir (%0.68).

Dergiye katkı sağlayan yazarlara bakıldığında ise 20 çalışma ile Henderson'ın en üretken yazar olduğu, en fazla iş birlikteliği yapan üniversitenin Illinois üniversitesi olduğu saptanmıştır. Bir başka ifade ile dergiye en fazla katkı sağlayan araştırmacıların Illinois üniversitesine bağlı çalışan yazarlar olduğu ifade edilebilir. Bu yazarların dergiye en fazla atıf yaptığı yıllar ise 1970 ile 1995 yılları arasındaki 25 yıllık süreçtir. Bu bulgudan yola çıkarak Illinois Üniversitesine bağlı yazarlar tarafından yayımlanan çalışmaların, derginin etki faktörü ve h indeksine katkıda bulunduğu söylenebilir. Ülke bazında değerlendirildiğinde ise dergiye en fazla katkı sağlayan ülkenin ABD olduğu görülmektedir. Ülke üretkenlikleri sıralamasında ABD'yi takip eden diğer iki ülke Kanada ve Avustralya olmasına karşın atıf patlamaları bazında değerlendirildiğinde sırası ile Kanada, Avustralya ve Güney Kore'nin ilk üç sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

Atıf patlama değerleri incelendiğinde ise en yüksek atıf patlama değerine sahip ülkenin Kanada, üniversitenin ise Illinois Üniversitesi olduğu ve 25 yıl boyunca bu üniversitenin yüksek atıf alan yazarlara sahip olduğu ifade edilebilir. Illinois üniversitesi alana 25 yıl yüksek katkı sağlamasına rağmen günümüzde yüksek atıf alan çalışmalar yayımlamadığı tespit edilmiştir.

JLR'te yayımlanan makalelerin en fazla ortak atıfta bulunduğu çalışma incelendiğinde ise Jackson, Crawford ve Godbey tarafından 1993 yılında yayımlanan "Negotiation of leisure constraints" adlı makale olduğu saptanmıştır. Ortak ağ atfında yer alan diğer iki önemli eser ise Henderson, Stalnaker ve Taylor tarafından 1988 yılında yayımlanan "The relationship between barriers to recreation and gender-role personality-traits for women" adlı makale ile Jackson, tarafından 1990 yılında yayımlanan "Variations in the desire to begin a leisure activity: Evidence of antecedent constraints" adlı makaledir. İlk üç çalışma bazında değerlendirildiğinde serbest zaman engelleri ve serbest zaman engelleri ile baş etme konularının araştırmacılar tarafından en çok yararlanılan kaynaklar olduğunu ya da bu çalışmaların alan yazında en fazla çalışılan konular arasında olduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır. JLR'te en çok çalışılan konu kümeleri incelendiğinde ise serbest zaman engelleri ve engeller ile baş etme stratejilerine ilişkin bu üç çalışmanın "psychological structure (psikolojik yapı)" kümesinde yer aldığı tespit edilmiştir. Serbest zaman engelleri ve engeller ile baş etme stratejilerinin kuramsal yapıları değerlendirildiğinde psikolojik faktörleri de ele aldığı kuramsal temellerinin olması nedeniyle konu kümelenmesinde "psychological structure" kümesi altında bulunmasının manidar olduğu ifade edilebilir.

Son olarak yapılan çalışmada kelime analiz sonuçları, JLR'te yayımlanan makalelerde en fazla karşılaşılan kavramın "leisure (serbest zaman)" olduğunu bu kavramı sırası ile "participation (katılım)" ve "recreation (rekreasyon)" kavramlarının takip ettiği görülmektedir. Kelime analizi sonuçları alana en fazla ortak atfın yapıldığı çalışmalar ile de paralellik göstermekte, serbest zaman ve rekreasyon katılımının ve katılımı etkileyen unsurların alanda önemli bir yere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Leisure (serbest zaman) kavramı aynı zamanda ağdaki en merkezi kavram olarak

görülmektedir. Bir başka ifade ile bu kavram ağda yer alan diğer kavramları birbirine bağlamada stratejik bir öneme sahiptir.

SINIRLILIKLAR ve ÖNERİLER

JLR dergisinde 1970 yılından günümüze kadar yayımlanan çalışmaların analiz birimine dahil edildiği ve bu durumun bir sınırlılık olduğu ifade edilebilir. JLR'nın 1969 yılında yayın hayatına başladığı ancak analiz yapılırken 1969 yılında yayımlanan 15 çalışmanın analiz dışı bırakıldığı belirtilmelidir. Bu durumun temel sebebi Citespace programının 1970 yılı ve sonrasındaki çalışmaları analize dahil etmesidir. Dolayısı ile araştırmacılar bu çalışmayı Citespace programının elverdiği en geniş çalışma biriminde gerçekleştirmişlerdir. Bu nedenle gelecek çalışmalarda analiz biriminin genişletilmesinden daha çok farklı dergilerin veya belirli bir konu bazında bibliyometrik çalışmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

1. **Ajzen, I., Driver, B.L.** (1992). Application of the theory of planned behavior to leisure choice. *Journal of Leisure Research*, 24(2), 207-224. <https://doi.org/10.1080/00222216.1992.11969889>.
2. **Andrade, D.C., Ramírez-Campillo, B.A., Beltrán, A.R., Rodríguez, R.P.** (2013). Bibliometric analysis of South American research in sports science from 1970 to 2012. *Motriz, Rio Claro*, 19(4), 783-791. <http://dx.doi.org/10.1590/S1980-65742013000400017>.
3. **Bryan, H.** (1977). Leisure value systems and recreational specialization: The case of trout fishermen. *Journal of Leisure Research*, 9(3), 174-187. <https://doi.org/10.1080/00222216.1977.11970328>.
4. **Charmaz, K.** (2006). *Constructing Grounded Theory*. London: Sage Publication.
5. **Chen, C., Ibekwe-SanJuan, F., Hou, J.** (2010). The structure and dynamics of cocitation clusters: A multiple-perspective cocitation analysis. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 61(7), 1386-1409. <https://doi.org/10.1002/asi.21309>.
6. **Chen, C.** (2017). Science mapping: A systematic review of the literature. *Journal of Data and Information Science*, 2(2), 1-40. <https://doi.org/10.1515/jdis-2017-0006>.
7. **Cheng, C.K., Li, X.R., Petrick, J.F., O'Leary, J.T.** (2011). An examination of tourism journal development. *Tourism Management*, 32(1), 53-61. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2009.11.004>.
8. **Chuang, K.Y., Huang, Y.L., Ho, Y.S.** (2007). A bibliometric and citation analysis of stroke-related research in Taiwan. *Scientometrics*, 72(2), 201-212. <https://doi.org/10.1007/s11192-007-1721-0>.
9. **Clancy, R.B., Herring, M.P., Campbell, M.J.** (2017). Motivation measures in sport: A critical review and bibliometric analysis. *Frontiers in Psychology*, 8(348), 1-12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00348>.
10. **Cobo, M.J., López-Herrera, A.G., Herrera-Viedma, E., Herrera, F.** (2011). Science mapping software tools: Review, analysis, and cooperative study among tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(7), 1382-1402. <https://doi.org/10.1002/asi.21525>.
11. **Cunningham, H.** (2008). *Leisure in the Industrial Revolution: c. 1780-c. 1880*. New York: Routledge.
12. **Eigenfactor** (2019). *Journal Ranking*. <http://www.eigenfactor.org/projects/journalRank/rankings.php?bsearch=JOURNAL+OF+LEISURE+RESEARCH&searchby=journal&orderby=eigenfactor>.
13. **Garfield, E.** (1972). Citation analysis as a tool in journal evaluation. *Science*, 178(4060), 471-479.
14. **Godbey, G.C., Caldwell, L.L., Floyd, M.F., Payne, L.L.** (2005). Contributions of leisure studies and recreation and park management research to the active living agenda. *American Journal of Preventive Medicine*, 28(2), 150-158. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2004.10.027>.
15. **Hall, C.M.** (2011). Publish and perish? Bibliometric analysis journal ranking and the assessment of research quality in tourism. *Tourism Management*, 32(1), 16-27. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2010.07.001>.
16. **Henderson, K.A., Stalaker, D., Taylor, G.** (1988). The relationship between barriers to recreation and gender-role personality traits for women. *Journal of Leisure Research*, 20(1), 69-80. <https://doi.org/10.1080/00222216.1988.11969758>.
17. **InCites Journal Citation Reports** (2018). <https://apps.clarivate.com/jif/home/?journal=J%20LEISURE%20RES&editions=SSCI&year=2018&pssid=H4-vW1SG8nQI9zshFP3dYIIx2BuszbzECildh-18x2dKx2BuEpiz6Eqd6ZPQtUZbfUAx3Dx3Dlhw79BLQLx2FSIE8nVScqGzwx3Dx3D-WwpRYkX4Gz8e7T4uNI5SUQx3Dx3D-wBEj1mx2B0mykq18H4kstFLwx3Dx3D>
18. **Jackson, E.L., Crawford, D.W., Godbey, G.** (1993). Negotiation of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 15(1), 1-11. <https://doi.org/10.1080/01490409309513182>.
19. **Jackson, E.L.** (1990). Variations in the desire to begin a leisure activity: Evidence of antecedent constraints? *Journal of Leisure Research*, 2(1), 55-70. <https://doi.org/10.1080/00222216.1990.11969814>.
20. **Jiang, Y., Ritchie, B.W., Benckendorff, P.** (2017). Bibliometric visualisation: An application in tourism crisis and disaster management research. *Current Issues in Tourism*, 22(16), 1925-1957. <https://doi.org/10.1080/13683500.2017.1408574>.
21. **JLR (Journal of Leisure Research)**. (2019). *Journal Information*. <https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?journalCode=ujlr20>.
22. **Journal of Physical Education, Recreation & Dance** (2019). *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*. <http://www.tandfonline.com/loi/ujrd20>.
23. **Köseoğlu, M.A., Rahimi, R., Okumuş, F., Liu, J.** (2016). Bibliometric studies in tourism. *Annals of Tourism Research*, 61, 180-198. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2016.10.006>.

24. **Law, R., Leung, D., Cheung, C.** (2012). A systematic review analysis, and evaluation of research articles in the cornell hospitality quarterly. *Cornell Hospitality Quarterly*, 53(4), 365-381. <https://doi.org/10.1177/1938965512457458>.
25. **Lee, J.H., Scott, D., Floyd, M.F.** (2001). Structural inequalities in outdoor recreation participation: A multiple hierarchy stratification perspective. *Journal of Leisure Research*, 33(4), 427-449.
26. **Li, X., Ma, E., Qu, H.** (2017). Knowledge mapping of hospitality research-a visual analysis using citespace. *International Journal of Hospitality Management*, 60, 77-93. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2016.10.006>.
27. **McBurney, M.K., Novak, P.L.** (2002). What is bibliometrics and why should you care? *Professional Communication Conference, IPCC. Proceedings* (s. 108-114). USA: IEEE International.
28. **McKechnie, G.E.** (1974). The psychological structure of leisure: Past behavior. *Journal of Leisure Research*, 6(1), 27-45. <https://doi.org/10.1080/00222216.1974.11970163>.
29. **McLean, D., Hurd, A.** (2015). *Kraus' recreation and leisure in modern society*. London, UK: Jones & Bartlett Learning Publishers.
30. **Müller, A.M., Ansari, P., Ebrahim, N.A., Khoo, S.** (2016). Physical activity and aging research: a bibliometric analysis. *Journal of Aging and Physical Activity*, 24(3), 476-483. <https://doi.org/10.1123/japa.2015-0188>.
31. **National Recreation and Park Association** (2019). National Recreation Association. <http://www.nrpa.org/>.
32. **Newman, M.E.J.** (2004). Fast algorithm for detecting community structure in networks. *Physical Review E*, 69(6), 1-5. <https://doi.org/10.1103/physreve.69.066133>.
33. **Santos, J.M., García, P.C.** (2011). A bibliometric analysis of sports economics research. *International Journal of Sport Finance*, 6, 222-244.
34. **Shilbury, D.** (2011). A bibliometric analysis of four sport management journals. *Sport Management Review*, 14(4), 434-452. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2010.11.005>.
35. **Simovici, D.** (2007). Data mining algorithms I: Clustering. (N Amiya, & S Ivan Ed.), *Handbook of Applied Algorithms*. Wiley: IEEE Press.
36. **Strandberg, C., Nath, A., Hemmatdar, H., Jahwash, M.** (2016). Tourism research in the new millennium: A bibliometric review of literature in Tourism and Hospitality Research. *Tourism and Hospitality Research*, 18(3), 269-285. <https://doi.org/10.1177/1467358416642010>.
37. **Tekin, A.** (2009). *Rekreasyon*. Ankara: Ata Ofset Matbaacılık.
38. **WOS (Web of Science).** (2020). *WOS Information*. http://apps.webofknowledge.com/WOS_General-Search_input.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&SID=E4IR32rEnTtUKyubC9u&preferencesSaved=
39. **Xiao, H., Smith, L.J.S.** (2006). The making of tourism research: Insights from a Social Sciences Journal. *Annals of Tourism Research*, 33(2), 490-507. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2006.01.004>.
40. **Zhang, X., Chen, H., Wang, W., Ordóñez de Pablos, P.** (2016). What is the role of IT in innovation? A bibliometric analysis of research development in IT innovation. *Behaviour & Information Technology*, 35(12), 1130-1143. <https://doi.org/10.1080/0144929X.2016.1212403>.